

Algemene checklist: signalen van verward gedrag als gevolg van psychische aandoeningen

Je spreekt een bewoner terwijl je een reparatie verricht, op huisbezoek bent of omdat je een melding hebt gehad van overlastgevend gedrag. Je krijgt het gevoel dat er iets niet klopt. De persoon keek je nauwelijks aan of gaf onbegrijpelijke antwoorden. In zo'n geval kun je je afvragen of iemand een psychische aandoening heeft. En of dat zijn of haar gedrag verklaart. Met de observaties en vragen kun je je vermoeden onderbouwen.

De onderstaande checklist kan je helpen om te herkennen of je te maken hebt met verward gedrag als gevolg van een psychische ziekte. Waar moet je op letten (op welke signalen), en hoe doe je dat? Als meerdere observaties in de checklist van toepassing zijn, kan dit wijzen op verward gedrag als gevolg van een psychische ziekte. Met de checklist kun je niet vaststellen of iemand daadwerkelijk een psychische aandoening heeft (alleen een gekwalificeerd en bevoegd behandelaar kan en mag een diagnose stellen). Wel kan de informatie je vermoeden van een aandoening versterken om vervolgens zo nodig hulp in te roepen van een expert voor diagnose en behandeling.

Wat is je algemene indruk van de persoon?

Voorbeelden van observaties

- Mate van alertheid. Kijkt iemand je helder en geïnteresseerd aan (maakt hij oogcontact)? Of is iemand afwezig en lusteloos en is zijn of haar aandacht moeilijk te trekken?
- Hygiëne, kleding. Is iemands kleding niet schoon, is sprake van slechte hygiëne?
- Vervuiling. Is de woonruimte van iemand vervuild?
- Is iemand gespannen of angstig (verkrampde handen, bezweet of constant aan het plukken)?
- Gemoedstoestand (depressief, of (heel) opgetogen). Zijn er bijzonderheden aan houding, gezichtsuitdrukking, spraak?

Gedrag

Voorbeelden van observaties

- Motoriek: is iemand hyperactief of juist sloom/apathisch?
- Samenhang in spraak: incoherent of doelgericht? Antwoordt iemand in algemeenheden? Springt iemand van de hak op de tak?
- Praat iemand snel en is hij niet te stoppen? Is het gesprek eenrichtingsverkeer?
- Praat/tiert iemand tegen zichzelf?
- Gedraagt iemand zich impulsief?
- Zit iemand niet stil?
- Is iemand dreigend of intimiderend (fysiek of verbaal)?
- Heeft iemand korte banen/snelle veranderingen van vrienden/woonplekken (zonder aanleiding)?
- Leeft iemand geïsoleerd? Heeft iemand weinig sociale contacten/geen netwerk?
- Heeft iemand een verstoord dag- en nachtritme?

Cognitie

Voorbeelden van observaties

- Is bij de persoon sprake van desoriëntatie/verlies van besef voor ruimte en tijd?
- Denkvermogen: geheugenverlies. Kan iemand zich (eenvoudige) dingen niet herinneren?
- Inzicht, beoordelingsvermogen, probleemoplossing. Kan iemand eenvoudige taken niet uitvoeren?
- Coherentie: heeft iemand onsamenhangende ideeën, wanen, of hallucinaties?
- Is iemand (extreem) achterdochtig?

Vragen om een completer beeld te krijgen

- Heeft u veel aan uw hoofd?
- Heeft u veel spanning/verdriet?
- Kunt u nog ergens van genieten?
- Waar beleeft u plezier aan?
- Ervaren anderen u weleens als druk, moeilijk te begrijpen of agressief?
- Kunt u me vertellen welke datum het is vandaag/waar we zijn/wie ik ben?
- Is het vaak druk in uw hoofd?
- Hoort of ziet u weleens dingen die mensen om u heen niet zien of horen? Kunt u me daarover vertellen?
- Wat is u vooral bijgebleven uit dit gesprek? (Als check op het geheugen)
- Wat houdt u bezig?
- Waarover kunnen we het vandaag hebben?